

 Zöld
 Komárom

zoldkomarom.hu

iranykomarom.hu

*„A Teremtő szent tenyeréből amikor
elröppentek a levegő madarai,
bizonyára mindegyik parancsot
kapott, hogy mit csináljon a földi világban.
Ők csak ahhoz tartják magukat,
és inkább visszatérnek
abba a másik világba,
semhogys megszegjék az örök parancsot,
mely ellen nem lázadt fel soha
egyetlen teremtetett lény sem,
csak a teremtés mind halványabban
ragyogó koronája - az ember.”*

Fekete István

A **Komáromi Városmarketing és Turisztikai Nonprofit Kft.** megbízásából elkészített **ZöldKomárom** kiadvány megírásában helyi természetet szerető és ismerő szakemberek kaptak szerepet.

Célkitűzésünk az volt, hogy szeretett városunk, Komárom különleges természetvédelmi értékeit minél szélesebb körben is megismertessük a helyiekkel és a hozzánk látogatókkal, ezzel is elősegítve a **“zöld” szemlélet** további erősödését.

A kiadvány a tudományos igényű alapos részletesség mellett, a turisztikai, idegenforgalmi szempontoknak is igyekszik megfelelni.

Tartalma teljes egészében saját kutatás és adatgyűjtés eredménye.

A **ZöldKomárom** kiadványt írta:

Juhász Márton, Fiknérné Sulcz Ágnes

Képillusztrációk: Pénzes László, Bognár Balázs

Kiadó: Komáromi Városmarketing és Turisztikai Nonprofit Kft.

A DUNA

A **Duna**, Európa leghosszabb folyama az oroszországi Volga után. Németországban, a **Fekete-erdőben** ered két kis patak, a Breg és a Brigach összefolyásával Donaueschingennél. Innen tesz meg délkeleti irányban **2850 km-t a Fekete-tengerig**. Hazánk egész területe a folyam vízgyűjtőjén terül el, főágának hossza 417 km. Az ország vízrajzának meghatározó alkotóeleme.

A folyó kialakulása a pliocén korban kezdődött. A pliocén végén jutott el a **Duna** a Kisalföldre, ekkor a mai nyugat-kelet irány helyett észak-dél irányban folyt itt. Kisalföldi szakasza a pleisztocén korban alakult ki. A folyó legfiatalabb része a Dobrudzsa nyugati oldalán található dél-észak irányú folyása, amely szintén a pleisztocén kor végén jött létre.

Napjainkban fontos **nemzetközi hajóút**. A német Rajna-Majna-Duna-csatorna 1992-es megépítése óta részét képezi annak a 3500 km-es transzeurópai vízi útnak, amely az Északi-tenger melletti Rotterdamtól a Fekete-tenger melletti Sulináig ér. A **Dunán** szállított áruk összömege 1987-ben elérte a 100 millió tonnát.

A **Duna a világ „legnemzetközibb” folyója**, amely 10 országon halad át (*Németország, Ausztria, Szlovákia, Magyarország, Horvátország, Szerbia, Bulgária, Románia, Moldova és Ukrajna*), vízgyűjtő területe pedig hét további országot érint. Számos jelentős települést is találunk a partjain, köztük négy jelenlegi fővárost: Bécs, Pozsony, Budapest és Belgrád. **A térség kulturális öröksége és természeti adottságai számos turistát vonzanak.**

A folyó **komáromi szakasza több szigettel és mellékág-rendszerrel rendelkezik**, melyek különleges természeti értékei a folyó hazai szakaszának. A **Dunának** mind a magyar, mind pedig a szlovák oldala **Natura 2000** védettséget élvez. A **Szent Pál-szigeten** néhány évvel ezelőtt **tanösvény** létesült, amely nemcsak az itt élő növény- és állatvilágból ad ízelítőt, hanem a dunai árvizekről, az egykor itt élt óriáshalakról, a vizákról és Komárom régmúltjáról is mesél. A **Szőnyi- és a Szent Pál-sziget**, a **koppánymonostori magaspárt**, valamint a közeli **Conco-torkolat** deltája több ritka növény és állatfaj élőhelye.

Duna part / Fotó: Bognár Balázs

Koppánymonostori Kis-Duna / Fotó: Bognár Balázs

A két szigetcsoport növény- és állatvilága sokban hasonlít egymásra.

A terület a „Győri-tatai teraszvidék” tájegységhez tartozik, a geológiai viszonyokat meghatározza a közeli **Duna** hordaléklerakása. A területen többször is változott a folyammer, számos hordalékkúp keletkezett; szigetek, mellékágak jöttek létre, amelyek egyes részei ma már a folyami szabályozások miatt eltűntek, vagy feltöltötték azokat. A holocén korban keletkező **Duna-ág** mélyedése Komáromnál indul ki, és Szőnyt valamint Almásfüzitőt délről megkerülve éri el a **Duna** mai medrét.

A térségben több, természetvédelmi szempontból értékes vizes élőhelyet találunk, úgy mint a koppánymonostori **Szent Pál-szigetet** (8. oldal), vagy a **Szőnyi-szigeteket** (32. oldal), amelyek szintén a **Natura 2000** hálózatahoz tartoznak. Ugyanígy fontos vizes élőhely a közelben fekvő, **ácsai Zsidó-sziget** térsége, és a szomszédos **Rukken tó**, amely évszázadokkal korábban a halgazdálkodás szempontjából volt jelentős, mára azonban feltöltődött.

A területen a **Duna** vízállásával összefüggő talajvízszint jellemző. Maximális talajvízállás akkor alakul ki, amikor magas dunai vízállás tapasztalható, különösen, ha ez

egybeesik a komolyabb esőzésekkel, mikor a terület a déli dombvidék felől összegyűlő csapadékból szivárgó vizeket kap. A térség vizeinek fő befogadója a **Duna**, illetve a környező természetes vízgyűjtő területek. Komárom vízgyűjtő területét északon a **Duna**, délen a kocsai dombosor szegélyezi.

A SZENT PÁL-SZIGET

A koppányimonostori **Szent Pál-sziget**, amely városunk híres szülöttének, a nagy mesemondónak, Jókai Mór-nak a képzeletét is megihlette, a város nyugati részén, annak Áccsal szomszédos határánál kezdődik. Mintegy 3,5 km hosszú 340 m széles területe 87 ha. A terület a Gönyű és Neszmély közötti felső dunai szakaszon, a Duna 1775,6 és 1771,8 folyamkilométere között helyezkedik el. A **szigetet** délről a **Holt-Duna** határolja.

A terület természeti szépségeinek sokasága, gazdag növény és állatvilágának megismerése felejthetetlen élmény a természetkedvelők számára. Érdekesség, hogy a folyó partja és a magaspárt között haladó túraútvonalat elődeink hajóvontató útnak, illetve itatónak is használtak.

Ritka vagy védett növényfajok a területen

A védett **réti iszalag** (*Clematis integrifolia*) kora ősszel, számos tővel képviselteti magát a lápréten. A szigeten eddig 9 védett növényfajt, köztük számos ritkaságot sikerült azonosítani.

Réti iszalag / Fotó: Juhász Márton

Téli zsurló / Fotó: Juhász Márton

Szibériai nőszirm / Fotó: Juhász Márton

Hóvirág / Fotó: Juhász Márton

A tömeges elterjedésű **bugás sás** (*Carex paniculata*), zsombékokat nem alkotó egyedei a sziget holtág felőli részéhez közelebb eső, hosszanti árokszerű mélyedésben találhatóak. Ez a magas sásos mélyedés megmutatja korábban hol volt, a vízrendezések és zárások miatt mára feliszapolódott mellékág eredeti medre, amely egy régi különálló kis szigetet választott le a koppány-monostori **Szent Pál-szigetről**.

A sziget közepén fekvő 23 hektáros kaszálón és a nedves mocsárréten, több száz egyeddel jelenik meg a **réti iszalag** (*Clematis integrifolia*), ritkábban a **széleslevelű nőszőfű** (*Epipactis helleborine*) egy-egy példánya a **fehér és fekete nyarasokban** fordul elő a kevésbé zárt részeken, az erdő szélén.

Szintén a **sziget** középső és keleti részét, a **fe fekete és fehér nyarasok** gyepszintjét gazdagítja a **téli zsurló** (*Equisetum hyemale*), helyenként több ezer tővel. Simon (2000) határozója szerint az Alföldön ritka, s a Duna-vidéket nem is jelöli.

A **hóvirág** (*Galanthus nivalis*) a fűz-nyár ligeterdők kora tavaszi megjelenése, főként a természetesebb foltokban található meg.

Ligeti csillagvirág / Fotó: Juhász Márton

10. Őszi kikerics / Fotó: Juhász Márton

A területen a **kenyérbél cickafark** (*Achillea ptarmica*) természetben megmaradt egyedei elszórtan szintén megtalálták az élőhelyüket. A nyáron nagy egyedszámban megjelenő **nyári tőzike** (*Leucojum aestivum*), többnyire a mocsárrétek foltjaiban és a kevésbé bolygatott puhafa ligetekben jelenik meg. Állományai az IUCN természetvédelmi besorolása szerint Közép-Európa több országában súlyosan veszélyeztetett. Hazánk puhafaligeteiben jelenleg számos helyen megtalálható, de szépségének köszönhetően gyűjtése miatt veszélyeztetett.

A kaszálók középső részén megmaradt „jégkorszaki reliktum” a **szibériai nőszirm** (*Iris sibirica*) egyre fogyatkozó egyedszámmal, de még jelen van a szigeten. Számukra olykor a korai kaszálás, vagy épp a kutak fejlesztése során alkalmasszerűen tapasztalt nem megfelelő körültekintéssel végzett feladatellátás majdnem végzetesnek bizonyult. A ligeti, dunai **csillagvirág** (*Scilla vindobonensis*) kisebb telepei a monostori holtág magas partjainál és a keményfás ligeterdőkben találhatóak többnyire. A sziget kiszáradó és üde, kaszált gyepterületein kora ősszel tömegesen jelenik meg a terület jelképének számító **őszi kikerics** (*Colchicum autumnale*).

A Szent Pál-sziget állatvilága

Koppánymonostor vadregényes vizes élőhelyein több mint százötven madárfaj fordul elő és ezek nagyrészt a **Duna-parton**, a **Holtág** és a **Rukken-tó** környékén, a **Szent Pál-szigetben**, a **Kerek szigetben** fészkelnek, illetve rendszeresen megfigyelhetők. A **vízi denevér** (*Myotis daubentoni*), a **közönséges denevér** (*Myotis myotis*), a **korai denevér** (*Nyctalus noctua*), a **törpedenevér** (*Pipistrellus pipistrellus*), a **szürke hosszúfülű-denevér** (*Plecotus austriacus*) rendszeresen jelen van a Duna menti szigeteken.

A **holtágban** mintegy húsz éve bizonyítottan az **európai hód** (*Castor fiber*) is élőhelyre talált. A faj elterjedése a szigetközi betelepítések következménye. Az ácsi Concó torkolatánál már korábban is találtak hódokat. Bár az egyedszámukat tekintve konkrét adatok nem állnak rendelkezésre, azt viszont tudjuk, hogy számos észlelés, a laikusok által hasonlatosnak vélt **nutriához** (*Myocastor coypus*) köthető. A **ragadozó** emlősök közül a **közönséges görény** (*Putorius putorius*), a **nyest** (*Martes foina*), a **borz** (*Meres meres*), a **vörös róka** (*Vulpes vulpes*), a védett **hermelin** (*Mustela erminea*) és a **nyuszt** (*Martes martes*) is előfordulnak a szigeten.

A nagyvadállomány kevés egyeddel képviselteti magát a területen, feltehetően a gyakori bolygatás és az elárasztások miatt. A növényevők közül a **gímszarvas** (*Cervus elaphus*), az **őz** (*Capreolus capreolus*), és a **vaddisznó** (*Sus scofra*) él itt bizonyítottan. Utóbbiak egyébként az ősgyümölcsösök és a gyepek rendszeres látogatói. A terület alapvetően apróvadas, azonban a gyakori kiszámíthatatlan elárasztásoknak, és a jelentős **dúvad** állománynak köszönhetően a **mezei nyúl** (*Lepus europaeus*) és a **fácán** (*Phasianus colchicus*) állomány ma már nem túl jelentős.

A sziget vadregényes területén, a „belső tónál” figyelhető meg egy **fekete gólya** (*Ciconia nigra*) pár, mely láthatóan jól érzi magát a ritkán bolygatott sűrűn benőtt területen. Fontos tudnunk azonban, hogy a pár zavarásra rendkívül érzékenyen reagál.

Különleges megfigyelői élményt nyújt, egyben kisebb természetvédelmi szenzáció, hogy évtizedes kihagyást követően a területen ismét megjelent fészkelőként, a Magyarországon fokozottan védett **rétisas** (*Haliaeetus albicilla*). A halakkal, vízimadarakkal, olykor dögökkel táplálkozó faj állománya örömdetes módon növekszik hazánkban.

Réti sas / Fotó: Péntes László

Kecskebéka / Fotó: Bognár Balázs

Északi búvár / Fotó: Péntes László

Bakcsó / Fotó: Pénzes László

14. Nagy kárókatona / Fotó: Pénzes László

A közeli **Rukken-tó** nevéhez fűződik Komárom első természetvédelmi tanösvénye, amely Barassó Péter helyi vadász jóvoltából készült évtizedekkel korábban.

Kevesen tudják, hogy a **Posta rét** mellett található, mára részben elalgásodott tó az évszázadokkal korábban itt élő szerzetesrend "halastava" lehetett, melyet később a helyiek is hasznosítottak. A **Szent-Pál sziget**et körbeölelő holtágat gyakran látogatják vízimadarak, fontos szerepe van a költési időszakban és a vonulás során táplálékot kereső madarak életében is.

A nagy számban előforduló **szürke gémek** (*Ardea cinerea*), **kis kócsagok** (*Egretta garzetta*), **nagy kócsagok** (*Egretta alba*), **tőkés récék** (*Anas platyrhynchos*) mellett olyan szórványos fajokkal is találkozhatunk errefelé, mint az **örvös bukó** (*Mergus serrator*) vagy az **északi búvár** (*Gavia stellata*), amelyet főleg október és november hónapokban lehet megfigyelni a nagyobb folyó és állóvizeinken. A helyiek elmondása alapján korábban rendszeresen fészkel a környékén a telepesen költő **nagy kárókatona** (*Phalacrocorax carbo*), amely ma is rendszeres látogatója a területnek. Az északra található ácsi **Zsidó-szigeten** még most is vannak fészkelő kolóniáik.

SZENT PÁL-SZIGET TÚRA CSOPORTOKNAK

Ismerje meg Komárom egyik természeti csodáját a **Szent Pál-sziget** egy vezetett túra formájában! Fedezze fel a mocsár és láprétek élővilágát, melyek igazi ritkaságnak számítanak a Duna ölelésében. Nem véletlen, hogy egykoron Jókai Mór az *Aranyember* című művének is ihletet adott. Tapasztalja meg a monumentális **“entek” csendes dalait**, a puha és keményfás ligetek 200 éves fekete nyárfáinak történetét. **“Járjon ott ahol csak a madár jár!”** Részletesen a programokról a **+36 70 366 1461** telefonszámon vagy a **komarom@tourinform.hu** email címen érdeklődhet.

1. Ártér – avagy a folyók is élni akarnak
2. Természetvédelmi oltalom
3. Faóriások erdeje
4. Ritka vagy védett növényfajok a területen
5. Emlősök földön – vízen- levegőben
6. Az ártér madárvilága
7. Kételtűek, hüllők, rovarok
8. Víz alatti világ
9. Kincs a lábunk alatt
10. Gazdálkodás az ártéren egykor és ma

Homoki gyepek / Fotó: Juhász Márton

16 Kései szegfű / Fotó: Juhász Márton

Koppánymonostori száraz gyeptársulások élővilága

A vidék egykoron **száraz gyeptársulások** uralta vad-regényes környék volt. Mára kevés mozaikterület maradt fenn. Ezek egyik jeles képviselője a Monostori erőd helyi védelem alatt álló természetes környezete. Ha erre járunk, érdemes végigsétálni a helyi élővilágot részletesen bemutató **Gyurkó János tanösvényt**. Mái nagy kiterjedésű **száraz gyepek, homokpusztai gyeptársulások, száraz homoki élőhelyek** jellemzik, amelyek egykor meghatározó élőhelynek számítottak a Kárpát-medencében, így a térségben is.

A **homokpusztai gyeptársulások** ma már csak mozaikos formában maradtak fenn. Az ipari bővülés, a mezőgazdasági munkák, az autópályák építése, valamint a városok terjeszkedése miatt állományuk mára jelentősen lecsökkent. A koppánymonostori terület számos védett növényritkasággal büszkélkedhet, mint pl. a **ligeti csillagvirág** (*Scilla vindobonensis*) a Duna öntésterületein, a **budai imola** (*Centaurea sadleriana*), a **pusztai árvalányhaj** (*Stipa pennata*), az **árlevelű len** (*Linum tenuifolium*), a **kisfészű hangyabogáncs** (*Jurinea mollis*) vagy a **kései szegfű** (*Dianthus serotinus*).

A néhol tömeges **borzas csajkavirág** (*Oxytropis pilosa*) bolygatástűrő képessége kimagasló, ennek ellenére az utóbbi években jelentősen csökkent az elterjedése, ezért ritkaságnak mondható hazánk más területein. Az elmúlt évek tervezett, ésszerű kaszálásával olyan érzékeny növényeket sikerült előcsalni, mint a védett, és a területen eddig nem ismert **szagtalan rezeda** (*Reseda inodora* Rchb.), vagy a **selymes peremizs** (*Inula oculus-christi* L.).

A Kárpát-medence talajlakó orchideái közül a **poloskaszagú kosbor** (*Anacamptis coriophora*), az **agárkosbor** (*Orchis morio*), és a **tarka pettyeskosbor** (*Neotinea tridentata*) tarkítják a **homoki fátyolvirágok** (*Gypsophila arenaria*) által néhol tömegesen ellepett területeket. A kosborfélék, ismertebb nevükön az orchideák családjába tartozó vadvirágaink számos egyeddel képviseltetik magukat a területen. Hazánkban az összes orchideafaj védett, közülük tizenhatot fokozottan védettként tartanak nyilván. Az orchideák némelyike fán él, más fajtái talajlakók. Vannak olyanok, amelyek évekig elő sem bújnak, rejtőzködnek és vannak, amelyek évente megfigyelhetők. A megporzó rovarokat jellemző morfológiai bélyegekkal csalogatják magukhoz, vagy éppen rabul ejtik.

Borzas csajkavirág - / Fotó: Juhász Márton

Tarka pettyeskosbor / Fotó: Juhász Márton

Gyurgyalag / Fotó: Bognár Balázs

18. Zöld gyík / Fotó: Péntes László

A városrész természetes élőhelyeit nagy fajgazdagság jellemzi. Számos védett rovar, kétéltű, hüllő, madár és emlős faj rendszeres lakója a terület zöldfelületeinek.

A száraz gyeptársulások alkotta élőhelyeken olyan, a területre jellemző madarakkal találkozhatunk, mint a **parlagi pityer** (*Antus campestris*), a **cigánycsuk** (*Saxicola rubicola*) vagy épp a fokozottan védett **darázsölyv** (*Pernis apivorus*), de a **gyurgyalagok** (*Merops apiaster*) is rendszeresen vadásznak csapatosan errefelé.

A térség igazi kuriózuma a **magyar futrinka** (*Carabus hungaricus*). A faj számos példánnyal képviselteti magát a száraz gyeptársulások mozaikos élőhelyein.

Az erődök területén, az ódon falak között megbújva költ a **vörös vércse** (*Falco tinnunculus*), a homokgyepek buckái, löszfalai között pedig a **gyurgyalag** (*Merops apiaster*) és a **parti fecske** (*Riparia riparia*). Az erődben alkonyatkor néhanap megfigyelhető a **macskabagoly** (*Strix aluco*), míg a sziklák napos területein a **zöld gyík** (*Lacerta viridis*) sütkérezik.

Magyar futrinka / Fotó: Bátty Gellért

Atalanta / vagy admirálslepke / Fotó: Juhász Márton

ZÖLD KOMÁROM APP

Ön a hős ebben a fantasztikus, interaktív ismeretterjesztő játékban, melyben a legfontosabb feladat, hogy megőrizzen egy szeletet csodálatos környezetünkől. **32 helyszínen 32 kérdés**, amellyel közelebb kerülhet a természet varázsához. **Válaszoljon a különleges növény- és állatvilággal kapcsolatos kérdésekre**, gyűjtse be az egyes helyszíneken a mintákat, lépjen egyre feljebb a ranglétrán és hozza létre saját gyűjteményét!

A QR kódok segítségével tölts le ingyenesen az applikációkat >>

Google Play

App Store

Kerékpáros túraútvonalak

A térség kerékpáros útvonalai Komáromtól Tatáig, Észak-Komáromtól Gútáig számtalan izgalmas kalandot kínálnak. A családoso k és a komolyabb kihívást kedvelők különböző távú túrák között válogathatnak!

A „Vitézség útjai” kerékpáros útvonal (táv: 69 km): **Komárom** (Tourinform iroda) - **Észak-Komárom** (Duna-rakpart - Vág - Duna part - Nádorvonal - Duna utca) - **Komárom** (Csillagerőd - Szőny Hősök tere) - **Mocsa** (Hősök tere), - **Csém** (Milleneumi park) - **Nagyherkány** - **Ács** (Zichy kastély, Duna part, Concó torok) - **Komárom** (Monostori erőd - Igmándi erőd - Tourinform iroda).

További térképek a Tourinform irodában (Komárom, Igmándi út 2.) vásárolhatók!

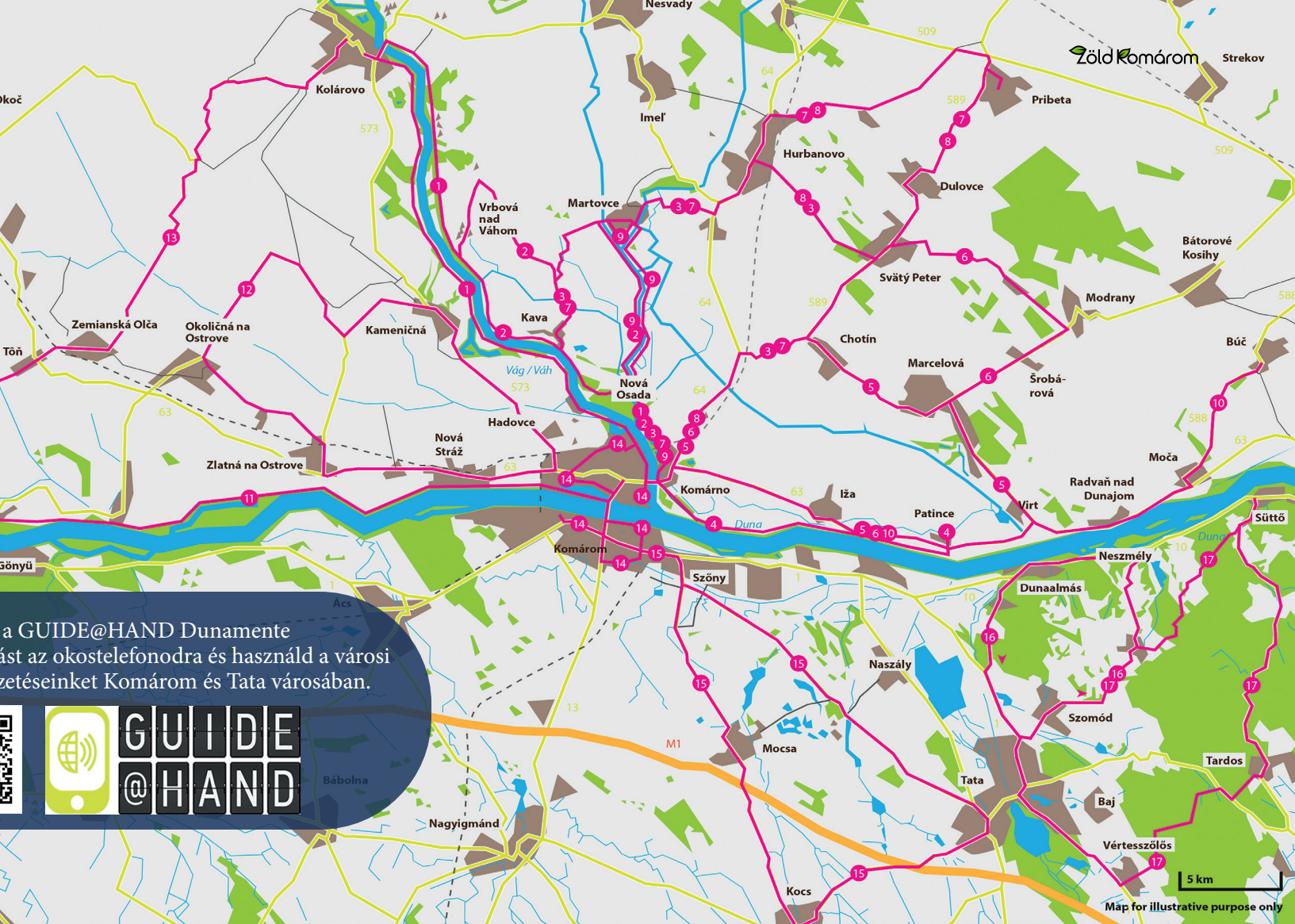
01. Komárom – Nová Osada – Kolárovo – Vrbová nad Váhom – Kava – Lándor – Komárom
mtb / cross • 50 km
02. Komárom – Nová Osada – Kolárovo – Vrbová nad Váhom – Hliník – Martovce – Lándor – Komárom
mtb / cross • 60 km
03. Komárom – Kava – Hliník – Martovce – Vék – Hurbanovo – Svätý Peter – Chotín – Komárom
cross / racing • 45 km
04. Komárom – Leányvár – Iža – Patince – thermal spa in Patince
mtb / cross • 15 km
05. Komárom – Leányvár – Iža – Patince – Žitava – Marcelová – Chotín – Komárom
mtb / cross • 43 km
06. Komárom – Iža – Patince – Vrt – Marcelová – Šrobárová – Mudroňovo – Svätý Peter – Chotín – Komárom
cross / racing • 50 km
07. Komárom – Svätý Peter – Dulovce – Pribeta – Hurbanovo – Vék – Martovce – Hliník – Kava – Lándor – Komárom
cross / racing • 60 km
08. Komárom – Svätý Peter – Dulovce – Pribeta – Hurbanovo – Svätý Peter – Chotín – Komárom
cross / racing • 60 km
09. Komárom – Lándor – on the western bank of the Nitra river to Martovce, on the eastern bank of the Žitava and Nitra rivers back to Lándor, Komárom
mtb • 35 km
10. Komárom – Iža – Patince – Žitava – Radvan nad Dunajom – Moča – Búč
cross / racing • 30 km
11. From Komárom to Čičov on the Danube embankment
mtb • 53 km
12. Komárom – Kameničná – Čalovec – Violín – Štúrová – Okoličná na Ostrove – Zlatná na Ostrove – Nová Stráž – Komárom
cross / racing • 44 km
13. Kolárovo – Zemianska Oľča – Tň – Čičov
cross / racing • 30 km
14. Admire the fortifications: Fort Monostor – Fort Igmándi – Fort Csillag – Pressburg Gate – bastions 1 to 6 – from Bastion 7 ride the bike path all the way to the Old Fortress
mtb / cross / racing • 15 km
15. Komárom – Mocsa – Kocs – Tata and back to Komárom by leaving Tata on Kakas Road
racing / cross • 51 km
16. Tata – Szomód – Dunaszentmiklós – Hilltop winery – Neszmély – Dunaalmás – Tata
racing / cross • 28 km
17. Tata – Vértesszőlös – Tardos – Bikol puszta – Süttő – Dunaszentmiklós – Szomód – Tata
mtb / cross • 53 km

QR kód videó

Telepítsd a G
alkalmazást a
idegenvezetés

a GUIDE@HAND Dunamente
ást az okostelefonra és használd a városi
zetéseinket Komárom és Tata városában.

5 km

Map for illustrative purpose only

A RÜDIGER-TAVAK

A mesterségesen kialakított **Rüdiger-tavak** és azok környezete állattani, növényteni és tájképi értékeik miatt **1992 óta helyi védelem alatt állnak**. A tavak élővilága más városi horgásztavakéhoz képest jelentősen változatosabb és fajgazdagabb, az itt előforduló fajok nagy része védett, illetve fokozottan védett. Ezt a sokszínűséget jelentős mértékben köszönhetjük a zavartalan nyugalmat biztosító szigeteknek, amelyek megőrzése természetvédelmi szempontból kiemelkedő fontosságú. A tavak jellemzően a **madárvilág** szempontjából nyújtanak különleges élményt a kirándulók számára.

A mesterséges tórendszerhez számos különleges történet is fűződik. 2013 márciusában például egy **eurázsiai hód** családot (*Castor fiber*) fogtak be. A nagy médiafigyelemmel kísért eseményen egy nőstény hódot és utódait sikerült élvefogó csapdával begyűjteni. A tavaknál azóta is szembesülhetünk időnként a jelenlétükre utaló nyomokkal. Az állatok szabadon engedése a természetvédelmi hatóság együttműködésével történt, a hódok biztonságba kerültek.

Eurázsiai hód / Foto: Benzes László

Tőkés réce / Forrás: europamadarat.hu

Előfordul olykor, hogy a **Rüdiger-tavak** környékén a laikusok számára a hóddal könnyen összetéveszthető, idegenhonos **nutria** (*Myocastor coypus*), más néven **hóddpatkány** vagy **mocsári hód** is megjelenik. A vízhez kötődő, rejtőzködő életmódot folytató emlősök megfigyelése nem könnyű, de ha elég türelmesek és figyelmesek vagyunk, találkozhatunk itt **denevérekkel**, illetve az éjszakai életmódot folytató, fokozottan védett **vidrával** (*Lutra lutra*) is.

A vizes élőhely gazdag **madárvilággal** is büszkélkedhet. Az itt élő, és megfigyelt fajok száma több mint félszáz, egyharmaduk vízi, vízparti madár. A biztonságot nyújtó szigetek, nádasok, fák, a sekély vízben lévő táplálék kedvező feltételeket biztosítanak a tónál élő vagy átvonuló, kóborló vízimadaraknak. Legnagyobb számban **tőkés récével** találkozhatunk, de élőhelyet talál itt több védett és fokozottan védett madár is. Állandó vagy gyakran előforduló fajok a **szürke gém**, a **nádirigó**, **törpegém**, a **küszvágó csér**, a **jégmadár**, a **bakcsó**, ugyanakkor időnként találkozhatunk **sirályokkal**, **bütykös hattyúval**, **szárcsával**, **kormoránnal** vagy akár **nyári lúddal** is.

A kételtűek jelentős egyedszámban képviseltetik magukat. Hazánkban valamennyi kételtű és hüllő védett. **Tavibékák, kecskebékák,** illetve **vöröshasú unkáék** hangját hallhatjuk a nádasok felől, a terület szaporodási időszakban **barna** és **zöld varangyoknak, erdei békáknak** és **zöld levelibékáknak** is kedvelt élőhelye. Nemcsak kételtűekkel, hanem napon sütkezező hüllőkkel is gyakorta találkozhatunk, így **gyíkokkal, vízisiklóval** és egyetlen őshonos teknősfajunkkal, a **mocsári teknőssel**. Sajnos a szabadba engedett **ékszerteknősök** is egyre nagyobb számban előfordulnak a tó körül, amely komoly problémát jelent őshonos társukra nézve.

A **Rüdiger-tavakat** horgásztóként hasznosítják, így annak halállományát döntően a horgászok igényeinek megfelelően alakították ki. Fajösszetételük inkább a hasznosítás módjára, mintsem az élőhely típusára jellemző. A telepített halfélék a **ponty,** a **keszeg,** a **kárászfélék,** az **amur,** a **süllő,** a **csuka,** de kedvező életfeltételeket találnak a tóban a **harcsafélék** is.

Az állatvilág egyik legnépesebb csoportját alkotó ízeltlábúak szép számmal élnek a tavaknál. A vízbogarak (pl **csíkbogarak, csiborok**), **szúnyoglárvák, molnárpóloskák** és a nem kifejezetten vízhez kötődő

Szürke gém / Fotó: Pénzes László

Vízisikló / Fotó: Pénzes László

fajok is jelentős szerepet töltenek be a **Rüdiger-tavak** életközösségeiben. A vízi környezethez szorosan kötődő **szitakötők** (pl. **vízi pásztor**, **széleslábú szitakötő**, **sávos szitakötő**, **kék légivadász**), és számos védett lepkefaj színpompás megjelenését és repülési tudományát is megcsodálhatjuk.

A vízi- és vízparti növényzet elengedhetetlen a víz öntisztulásában, a Rüdiger-tó természetes egyensúlyának fenntartásában és a partok erózióvédelmében, de pihenő-, szaporodó-, fészkelő- és táplálkozó helyet is biztosít az itt előforduló állatok számára. Legnagyobb tömegben a vízben gyökerező **náddal** találkozhatunk, de a nádasok mentén **keskenylevelű gyékényre**, **zsiókára** vagy akár **réti szittyóra** is lelhetünk. A tavak környezetének leggyakoribb fás szárú növényei a **platán**, a **fűz** és a **mocsári ciprus**.

Zsiókára / Fotó: Fiknérné Sulcz Ágnes

A JÓKAI LIGET

A belváros egyik legrégebbi, rendszeresen gondozott, burkolt sétautakkal ellátott közparkja, ahol nagy számban találkozhatunk idős **kocsányos tölgygel** (*Quercus robur*), **virágos kőrissel** (*Fraxinus ornus*), **juharlevelű platánokkal** (*Platanus x acerifolia*), **vadgesztenyefákkal** (*Aesculus hippocastanum*).

A zöld lombzatok harmóniáját a **vörös bükk** (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') 70 éves egyedei törik meg. Az örökzöld fák körét, számos más ritkasággal együtt a **duglászfenyő** (*Pseudotsuga menziesii*) mitegy 60 éves csoportja gyarapítja.

Ritkább hazai harkályfajaink egyik legszebb tollazatú képviselője, a **közép fakopáncs** (*Dendrocoptes medius*) is rendszeresen megfigyelhető a Jókai ligetben. Nászdőszakban, tél végén, kora tavasszal a hím a többi fakopáncstól eltérően keveset dobol csőrével a fák törzsén, inkább jellegzetes nyávogó hangját hallatja ilyenkor, melyet akár több száz méterről is hallani lehet.

Közép fakopáncs / Fotó: Pénzes László

KOMBI BIKE

A **KOMBIbike** 4 magyar és 5 szlovák város közös kerékpárkölcsonzó rendszere. A közösségi közlekedési rendszer a **kilenc városban** összesen 95 hagyományos és 35 elektromos kerékpárt kínál bérletre, amelyeket a 13 gyűjtőállomás egyikén lehet kikölcsönözni, majd **bármelyik másik állomáson leadni**.

Komáromban a Tourinform iroda (Igmándi út 2.) mellett és a Thermál Hotellel (Táncsics Mihály u. 38.) szemben találhatóak a kerékpár állomások.

Az Erőd Körút

Észak- és Dél-Komáromot is érintő kerékpárutat végigjárva megcsodálhatjuk az **Igmándi erődöt** a **Csillagerődöt**, majd az **Erzsébet hídon** áttekerve **Észak-Komáromban** a **Nádor utcán** keresztül az **Újvár** és az **Öregvár** érintésével eljuthatunk egészen **Vág-Dunához**. A **Monostori híd** felé véve az irányt visszatérve a magyar oldalra a **Monostori erőd Dunai bástyájánál** érdemes pihenőt tartani.

2900 Komárom,
Igmándi út 2.
06 30 013 7709
kombibike.eu

Rüdiger-tó

A KÓRHÁZKERT

„Ó-Szőnyben nem csak a régiségek bűvára, hanem a fűvész is talál szemlélni valót Zichy János gróf úr fűvészkertjében. A gyönyörű angol kertet őméltósága ritka előszeretettel és avatottsággal művelteti — sőt a virágok tenyésztését nem csak kedvtelésnek tekintvén, évenként ügyes fűvészekkel szokott kirándulni és ültetvényeit — főleg havasi ritkaságokkal — gazdagítani. Üdvözljük a szaktudósok sorában a méltóságos ügyfélt! Hol a nagyok oly melegen pártolják a tudományt, hogy annak gyakorlatát magukon alulinak nem tekintik, ott az egész nemzet nemsokára utánuk fog indulni; mert ily fényes példák utánzásra buzdítják mindig az alantabb állókat is. „(Dr. Rómer F., 1860)“

Az őszi uradalmat, amelynek birtokközpontjához tartozott a mai Selye János Kórház telke is, 1659-től 1892-ig a történelmi Zichy család birtokolta. A haladó szellemiségű nemesi család művészetpártoló és gazdaságszervező tevékenysége nemcsak az őszi uradalomra, hanem a környék életére is jelentős hatást gyakorolt.

A családi birtok központi épülete, az akkori kastély a kórház parkjával szemben álló területeken helyezkedett el. A rendelkezésre álló írásos és képi források alapján valószínűsíthető, hogy a szőnyi Zichy-kúria kertje 1815 és 1840 között épült Ferdinand Zart tervei alapján, aki az 1800-as évek elején gróf Esterházy Kázmér gáti uradalmának kertésze is volt. (Az Esterházyak csákvári kertjének átalakítását is ő végezte 1801-ben).

A hazai műemlékvédelem, illetve kertészet és természetvédelem egyaránt kiemelt fontosságú feladata a Selye János Kórház zöld területéhez-, a korábbi Solymosy-Gyürky kastély parkjához hasonló történelmi kertek állapotának fenntartása.

A kastélypark növényteni, illetve kertészeti szempontból rengeteg értéket őriz. A kastélykert az elmúlt években civil forrásból tanösvény táblákkal gazdagodott. Évente egy alkalommal, kora tavasszal helyi lelkes természetvédők teszik rendbe a jelenleg kórházként működő kastély parkját.

A **kastélypark** több értékes növényegyüttesnek nyújt otthont.

Az itt fellelhető évszázados **kőris** (*Fraxinus ornus*), **bükk** (*Fagus sylvatica*), **vadgesztenye** (*Aesculus hippocastanum*), **páfrányfenyő** (*Ginkgo biloba*), **platán** (*Platanus x acerifolia*), **akác** (*Robinia pseudoacacia*), **fekete fenyő** (*Pinus nigra*), **gyertyán** (*Carpinus betulus*) és **hársfák** (*Tilia spp.*) némelyikének körmérete az öt métert is meghaladja. Árnyékukban **odvas keltike** (*Corydalis cava*), **hóvirág** (*Galanthus nivalis*), **erdei tulipán** (*Tulipa sylvestris*) virágozik.

A **kórházkert** egyébiránt jelentős **téltemető** (*Eranthis hyemalis*) lelőhely is, amely a helyi értékeket bemutató városi értéktárban, illetve az abból készült kiadványban is helyett kapott.

A kórházkertben a fentiek mellett olyan védett fajokkal is találkozhatunk, mint a **Vitéz kosbor** (*Orchis militaris*), vagy épp a **Tavaszi tűzike** (*Leucojum vernum*).

Erdei tulipán / Fotó: Juhász Márton

Csuszka / Fotó: Bognár Balázs

Téltemető / Fotó: Bognár Balázs

A SZŐNYI-SZIGETEK

A folyamatos külső hatások ellenére, a Komárom keleti részén található szigetek növényzete és állatvilága alapvetően megőrizte a hajdani természetes ártéri erdők jellegét. Száz évnél is idősebb faegyedekkel a **puhafás ligeterdők** fajai jellemzők erre felé. A **fekete** és a **fehér nyár** (*Populus nigra*, *P. Alba*), valamint **fehér fűz** (*Salix alba*) méretes egyedeit figyelhetjük meg. A mellékágak felőli parton természetes körülmények között kialakult, **mandulalevelű bokorfüzeseket** találunk (*Polygono hydropiperi* – *Salicetum triandae*).

A **szigetek** hatalmas méretű fává terebélyesedett **egyibés galagonyák** (*Crataegus monogyna*) is élnek. A középkortól elterjedet volt a Duna-menti szigetek az ártéri gyümölcsstermesztés és gazdálkodás, melynek jelei a mai napig megfigyelhetők a vidéken.

Az állat és növényvilág sokban hasonlatos a Szent Pál-sziget élővilágához. Különleges élmény a mellékágban megpihenő **kócsagok** kecses csapatának látványa. Az olykor több tucat madárból álló kompánia megjelenésével csodálatos „balett” előadást is láthatunk.

Fekete gólya / Fotó: Péntes László

Menyét / Fotó: Bognár Balázs

A KÁLLAY ÖDÖN-EMLÉKPARK

Kállay Ödön (Komárom, 1879. október 1. – Szőny, 1960. május 27.) Szőny jegyzője és történetírója. Kállay Tivadar néptanító és Zetényi Csukás Mária gyermekeként született. Tanulmányait az 1889/90-es tanévben a komáromi bencés gimnáziumban kezdte meg, ahol több éven át ösztöndíjas volt.

A szőnyi városrészben horgásztóval, játszótérrel, közösségi térrel rendelkező emlékparkot neveztek el róla, amely a kotrással kialakított ún. **kórháztóval**, vagy más néven, a **Szőnyi-horgásztóval** csodálatos környezetet biztosít az ide látogatóknak.

A törökök és II. Ferdinánd magyar király közötti I. szőnyi békét 1627. szeptember 13-án, hosszas alkudozások után kötötték meg a Szőny és Komárom közt fekvő **Forró-szigeten**, ennek emlékét ma kopjafa őrzi. A helyszínen helyi civil szervezetek, az önkormányzattal és a helyi horgászegyesülettel közösen a nádasok élővilágát bemutató **tanösvényt** alakítottak ki.

A kiindulópont a **Kállay Ödön parknál** található. A **tanösvény** a Duna egykori medrének nyomvonalán halad, így megfigyelhetők a feltöltődés egyes szakaszai. Korábban a terület pangóvízes, lápos, zsombékos vidék volt egészen az 1980-as évekig. A területet a szőnyi kórház kertjében még ma is fellelhető nyomvonalú gyűjtőér táplálta vízzel.

A **tanösvény** három részre tagolható, a Forró-sziget mocsaras ágára, a horgásztó körüli területre és a sziget-csúcsra, ez utóbbin egy lapos kaszáló terül el. Bőven akad látnivaló itt, megfigyelhetőek **rókák, őzek, vaddisznók** nyomai, rengeteg a madár, például **cinégék**, de vannak **vízisiklók, vidrák, óriás szitakötők** is, míg a terület egy részét tavasszal és nyáron **mocsári nőszirm** borítja.

KÁLLAY
ÖDÖN
PARK

„TÖBB ÉVTIZEDES GYŰJTÉSEM
VÉGÜL IS ANNYI TÖRTÉNELMI
ADATOT EREDMÉNYEZETT,
HOGY ISMERETÜKBEN
A FELEDESNEK A KÖZSÉG
MŰLTJÁRA BORULÓ
FÁTYOLA FELRECSÚSZIK,
S AZ AZ ÉRDEKES SZEREP
MELYET SZŰKEBB HAZÁNK
A TÖRTÉNELEM ELŐTTI ÉS
TÖRTÉNELMI KÖRSZAKBAN
JÁTSZOTT, ÁTDERENG
AZ ÉVEZREDEK HOMÁLYÁN.”

KÁLLAY ÖDÖN, 1944.

BÉLAPUSZTA

A szőnyi városrészhez köthető **Bélapuszta** változatos, sokszínű élőhely. A mezőgazdasági területek, kaszált rétek, homoki gyepek látképét kopasz löszfalak törik meg.

A helyi élővilágot régi, ma már elhagyott gyümölcsösök, tavak, kiterjedt **nádasok**, erek, váltakozó faállományú **erdők**, fasorok jellemzik. A terület a grófi időkben is kiemelt jelentőséggel bírt mezőgazdasági szempontból is, ennek emlékéért őrizik az utak mentén telepített idős **fekete fenyő** (*Pinus nigra*) sorok.

Helyi madarászokkal számos fajmegőrzési programot is folytatnak **Bélapusztán**. A löszfalakban jelentős **gyurgyalag** (*Merops apiaster*) és **partifecske** (*Riparia riparia*) állomány költ. Ha már **Bélapusztán** járunk, érdemes ellátogatni a közeli **Billegi-tóhoz**, mely **Natura 2000** védeltséget élvező **gyepekkel** tagolt, **vízimadarak** által gyakran látogatott vidék. Ez utóbbi helyszín egyébként közigazgatási szempontból már Mocska település része.

Búbos banka / Fotó: Pénzes László

Erdei fülesbagoly / Fotó: Pénzes László

NAGYHERKÁLY PUSZTA

Komárom, Koppánymonostor városrész és Ács város közigazgatási határán található, mezőgazdasági területekkel tagolt, erdős vidéke. Az **1848/49-es forradalom és szabadságharc fontos helyszíne**. Az erdőkben számos, több száz éves **tölgyfa** él. Ács és Nagyherkály között, még a grófi időkből maradt **gesztenyefasor** jelzi az uradalmak régi határait.

A mezőgazdasági öntözéshez használt mesterséges víztározók, valamint az öntözés után maradó pangó vízfelületek több, (köztük **ritka**) **madarat** vonzanak ide. A terület tökéletes bújóhelyet nyújt az **európai őznek** (*Capreolus capreolus*) is. A legkorábban érkező költöző madarunk a **bíbic** (*Vanellus vanellus*) szintén gyakran megfigyelhető erre felé.

Nagyherkály pusztára Komárom belvárosából indulva kétkeréken is könnyen eljuthatunk, mivel azt az **Euro Velo 6** kerékpárút szegélyezi.

VÁR A MONOSTORI SZABADSTRAND!

A 2019-ben megnyílt festői környezetű **komárom-koppánymonostori szabadstrand** különleges élményt nyújt!

A **fürdőzők biztonságára** a nyitva tartás ideje alatt vízimentő **ügyel**. A területen szabad vízvételi pontot is kialakítottak, a gyerekeket pedig minijátszótér várja. Továbbá kerékpártárolót, és szelektív hulladékgyűjtőt is elhelyeztek. A strand területén **női és férfi zuhanyzó**, mozgás- korlátozott vizesblokk, **a kicsiknek pelenkázó** áll rendelkezésre. Családi kikapcsolódásra, piknikezésre egy tökéletes helyszín.

A partmenti csónakházban előre egyeztetett időpontokban négyszemélyes **kenuk bérlésére is lehetőség van**, sőt a komáromi **Kuvik Egyesület** izgalmas csoportos vízitúrákat is szervez.

Az időpontokról és a lehetőségről telefonon tudnak részletes információt kapni az érdeklődők!

Kenu bérlés
Kuvik Egyesület
+36 30 471-3009

BFL BOATS Dunai kishajózás
élményhajózás idegenvezetéssel 6 fő részére

Tel.: +36 30 417 0919 | 10.00h-17.00h
www.kavicsos.hu | info@kavicsos.hu
10.15h-17.15h óránként

Fotó: Bognár Balázs

KAPCSOLAT

Tourinform Iroda | 2900, Komárom, Igmándi út 2. ☎: + 36 34 540 590 | ✉: komarom@tourinform.hu / komarommarketing@komarommarketing.hu | 🌐: www.komarom.hu / www.iranykomarom.hu | 📺: [komaromtourinform](https://www.youtube.com/komarom) / [komarom](https://www.facebook.com/komarom) | 📺 YouTube 📶 Wi-Fi 📶 Spotify 📷 Instagram 🎵 Apple Music: [komarom](https://www.komarom.hu)

IMPRESSZUM

Kiadó: Komáromi Városmarketing és Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft. Felelős vezető: az ügyvezető. Cím: 2900 Komárom, Arany János utca 17.
e-mail: komarommarketing@komarommarketing.hu. Nyomdai kivitelezés: VARCO PRESS. Felelős vezető: az ügyvezető igazgató. 2900, Komárom, Báthori István u. 24./c

